

Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

SĂ MERGEM ÎMPREUNĂ!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XXIV Nr. 5 (298) mai 2019

Papa Francisc la Blaj...

Am intrat într-o nouă lună mai! Cu bucuria Învierii Domnului în suflet și cu dorința să o cinstim în mod deosebit pe Sfânta Fecioară în luna ce-i este închinată, o rugăm să fie cu noi în acest timp al așteptatei beatificări a Episcopilor noștri Martiri de către Papa Francisc. Și o mai rugăm să ne ajute să trăim așteptarea, timp al Bucuriei, în rugăciune, recunoștință și umilință.

Beatificarea Episcopilor Valeriu Traian Frentiu, Iuliu Hossu, Ioan Bălan, Vasile Aftenie, Alexandru Rusu, Ioan Suciu și Tit Liviu Chinezu de către Papa Francisc, la Blaj, pe 2 iunie, este Bucuria noastră, a celor de azi, izvorâtă însă din suferințele lor, ale Episcopilor martirizați.

Numele lor sunt înscrise între cei 12.692 de martiri în „*Martirologul*” - catalogul martirilor secolului XX - întocmit la dorința Papei Ioan Paul al II-lea pentru Jubileul Anului 2000.

Fiind recunoscută jertfa Episcopilor noștri, până la beatificare eram îndemnați să ne rugăm lor cu încredere. Și ne-am rugat timp îndelungat, se rugau și catolicii francezi care le cunoșteau martiriul; ne-am rugat și pentru ridicarea lor la cinstea Altarelor, și pentru ajutor.

„*Pentru cei ce nu le-au văzut curgând pe obraji, lacrimile pot părea doar niște picături de apă*”, spunea Fericitul Vladimir Ghika. Și au fost și mai sunt dintre aceia care nu pot sau nu vreau să vadă lacrimile.

Pentru Episcopii ce vor fi beatificați, durerea distrugerii Bisericii Greco-Catolice întrecea durerea personală. Era distrugerea unei Biserici care a făcut atât de mult ca omul să fie om și i-a deschis sufletul spre înălțimi.

Pentru noi, beatificarea înseamnă și ieșirea Bisericii Greco-Catolice dintr-un spațiu al necunoașterii, în care a fost pe nedrept situată după obținerea libertății în 1989 - cum altfel s-ar putea explica nume ca Iulian sau Emil Hossu, pentru Cardinalul Iuliu Hossu, Episcop greco-catolic al Diecezei de Cluj-Gherla, nume întâlnite în Anul Centenarului Marii Uniri din 1918?!

După zeci de ani, cu beatificarea de către Papa Francisc, la Blaj, a Episcopilor greco-catolici Martiri, aceștia reintră în atenție. Reintră într-o atmosferă de Bucurie, Lumini călăuzitoare spre Dumnezeu fiind pentru creștinii din întreaga lume.

„*Bisericii Române Unite - zicea Episcopul I. Suciu în 1948 - îi lipsește încă frumusețea martiriului și a prigoanei, îi lipsesc Rănile Mântuitorului*”. Și i-a fost dat să fie unul dintre cei care avea să le poarte.

Cu sufletul smerit, să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru Iubirea ce o are pentru Biserica Greco-Catolică și pentru Episcopii ei Martiri, de-acum, prin voința Sa, Fericii Sfinți ai Altarelor. Și tot cu Iubire să răspundem Iubirii Sfântului Părinte Francisc.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

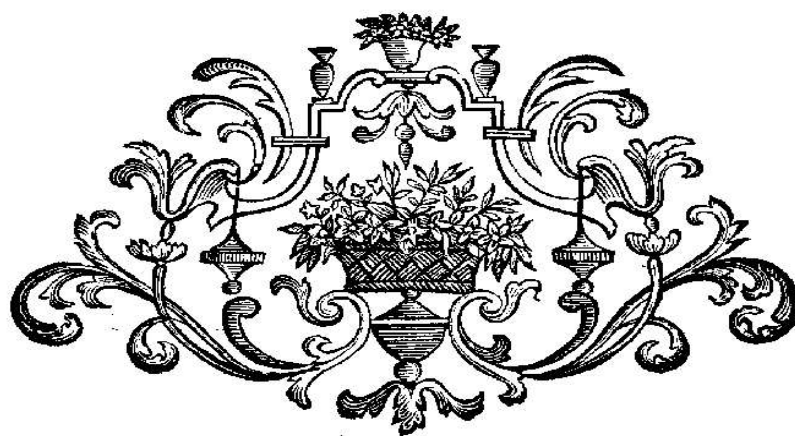
Să ne folosim de rugăciune ca de un mijloc foarte potrivit pentru a învinge toate greutățile ce le întâlnim în drumul vieții. Ceea ce trebuie să ne propunem în rugăciune e să ne orânduim în așa fel mișcările inimii noastre, încât să fie potrivite cu voința lui Dumnezeu. Să-i cerem ce dorim, cu râvnă și căldură, mai de multe ori, mai multe zile, ba chiar mai multe luni, până vom primi darul.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,

Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Maria, Mama speranței.....	14
Aforisme.....	4	Maria, sau despre Frumusețea	
Bucuria noastră.....	5	Iubirii.....	16
Centenar: Ep. Vasile Hossu.....	6	Cuvântul Papilor despre Martiriul	
Pagini bilingve.....	10	Bisericii Greco-Catolice.....	18
Un ”sfânt” printre noi.....	13	Imnul episcopilor martiri.....	20

Aforisme

Sfinții ne dau nouă, în chip vizibil, icoana invizibilă a lui Dumnezeu.

Sfântul, un om în fața căruia ne aplecăm genunchii cu iubire.

Sfinții se plămădesc cu putere de lumină, de voință și de dragoste.

Nu putem să fim toți genii; mulți putem ajunge eroi, cu toții suntem chemați să fim sfinți.

Contrado Ferrini a fost *profesor universitar*.

Domenico Savio a fost *elev*.

Sfânta Zita a fost *servitoare*.

Maria Cristina de Savoia, *regină de Neapol*.

Fericita Eustella, *croitoreasă*.

Tereza de Avila, *călugăriță*.

Ana Maria Taigi a fost *mamă de șase copii*, femeie din popor.

Lidvina de Schiedam, *bolnavă 38 de ani*.

Bernadeta Soubirous a fost *păstoriță*.

Luigi Gonzaga, *principe*.

Pascal Bylon a fost *bucătar*.

Sfântul Augustin, *geniu splendid*.

Sfântul Pahomie a fost *eremit*.

Pius al V-lea, sfântul, a lucrat în *politică* și-n *afacerile lumii* și ale marilor curți.

Iubind pe Isus, te faci sfânt. Și atunci iubești tot ce a iubit Isus. Aici e toată sfințenia!

Episcop Ioan Suciu

Bucuria noastră...

Venirea la Blaj a Sfântului Părinte Francisc pentru beatificarea Episcopilor noștri Martiri este o Bucurie a sufletului, Bucurie pe care o trăim cu întreaga noastră Biserică Greco-Catolică. Este un sentiment nou, necunoscut, apărut într-un moment de grație, când adâncul inimii a primit Bucuria din afară.

Deși bucuria este un sentiment deplin ce exclude segmentarea, privindu-ne viața de credincioși ai Bisericii Greco-Catolice, ne surprind nuanțele Bucuriei noastre.

La început au fost Preoții și Episcopii - azi Martiri - de la care am învățat Bucuria de a fi în Biserica Catolică, temelie pe care se ridică credința și Bucuria trăirii ei. Și era ca un testament, și era o promisiune...

Anul 1948... Drumul credinței pentru noi, greco-catolicii, a devenit anevoios, simțeam că ne-a fost luată Bucuria. Singuri, căutam în suflet cuvintele celor care nu mai erau lângă noi... „*Ubi Petrus, ibi Ecclesia*”, răsunau în amintiri. Și Bucuria a luat chipul Fidelității.

De-acum trăiam credința doar bazați pe ce ne-a fost dat - aveam Biserica Catolică din lume și din suflet, îl aveam pe Papa, pe oamenii mari de credință, aveam sfinții, aveam forța care ne susținea Bucuria Fidelității... Și mai aveam Biserica din închisori, speranța și, uneori, câte un vis...

Libertatea obținută de Biserica noastră, tot într-un moment de grație, ne-a readus Bucuria aceea imensă și uitată, care acum se unea cu toate micile bucurii ale anilor care au trecut. Îndrăzneam să credem că Bucuria aceluia moment va rămâne Bucurie în toate zilele care vor veni.

Bucuria pe care o trăim la venirea Papei Francisc la Blaj are deci și o istorie. E veche istoria, este de mai bine de 300 de ani, din acel timp binecuvântat în care a fost creată Biserica Greco-Catolică, o istorie frumoasă, în care Bucuria s-a împletit cu Iubirea pentru Biserica Romei și pentru Sfântul ei Părinte, Papa. Acestei Iubiri Papa Francisc îi răspunde cu Iubire... Legătura aceasta dintre Roma și Blaj e foarte puternică, cei care au vrut să o distrugă nu au reușit, mâna lui Dumnezeu o ține.

Blajul, citadela credinței noastre, a culturii înalte, a fidelității și a jertfelor, îl va primi pe Sfântul Părinte Francisc... Papa se va ruga în Catedrala în care s-au rugat Sfinții noștri Episcopi Martiri, pașii săi vor atinge urmele pașilor străbătuți de ei, ecoul îndemnului de a ne apăra credința și curajul cuvintelor spuse din amvonul Catedralei, în timpul primejdiei, îl va atinge, ecoul acestor cuvinte nu s-a pierdut...

Cu venirea Papei Francisc la Blaj, numele Episcopilor noștri Martiri și martirajul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică vor fi cunoscute în toată lumea. Și frumusețea Bisericii noastre... Iar noi, copleșiți de Bucuria trăită, cu sufletul îngenunchat, îi vom mulțumi lui Dumnezeu.

Și Bucuria acelei zile sfinte a beatificării, de către Papa Francisc, a Episcopilor Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu, Vasile Aftenie, Ioan Bălan, Alexandru Rusu, Ioan Suci și Tit Liviu Chinezu va rămâne vie în Biserica și în sufletele noastre. Și, neașteptat, BUCURIA va lua și chipul SPERANȚEI.

Otilia BĂLAȘ

Episcopul Vasile Hossu

17 mai 1919 - 8 iunie 1997

Datoria de a privi din când în când în urmă, pentru a ne cunoaște trecutul și a nu lăsa loc uitării, cu grijă să nu i se piardă acestui trecut valorile ce se cer transmise - pierderea lor fiind un risc pentru prezent și viitor -, este cu atât mai mare la un Centenar.

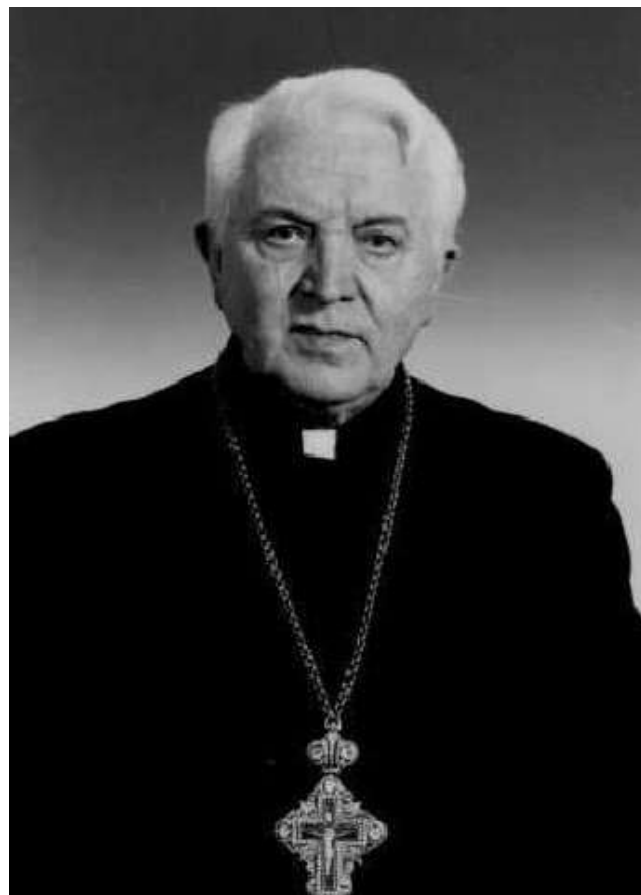
Astăzi trecutul este greu de descifrat, cere timp ca să-i poți desprinde adevărurile, sensurile și să vezi frumusețea oamenilor lui, oameni cu credință, forță morală și gândire bună, a căror absență ar face lumea mai tristă și mai pustie.

Din familia acestor oameni mari este și Episcopul Vasile Hossu, al cărui Centenar îl sărbătorim. Pe Preasfinția Sa îl regăsim în trecut; deși a trăit până de curând cu noi, ne vine însă greu sau ne este cu neputință să-l considerăm din prezentul nostru dezorientat.

Preasfinția Sa reprezintă continuitatea trecutului, prin viața sa reușind să demonstreze că nu întotdeauna ce este „nou” este „superior”.

Îl căutăm azi ca să-i mulțumim pentru tot ce ne-a dăruit.

S-a format în apropierea Episcopilor Valeriu Traian Frențiu și Ioan Suciu, Martirii Bisericii noastre, și le-a preluat crezul și idealurile și a făcut ca darul primit de la acești

Sfinți Episcopi să ajungă la noi: credința și fidelitatea, iubirea față de Biserica Greco-Catolică și datoria, dar și viziunea mai largă a acestor personalități europene.

Înzestrarea deosebită dată de Dumnezeu a fost îmbogățită de preoții-profesori de la „Academia Teologică Greco-Catolică” din Oradea și de Episcopii amintiți, încât, din orice unghi l-am privi, ne vom găsi în fața unei personalități cu valoare etică și intelectuală distinctă, și mereu, chiar Episcop, ne vom găsi în fața unui preot

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

de o rară modestie. Trebuia să fii în apropierea Preasfinției Sale ca să-ți dai seama de dimensiunea culturii ce o stăpâna și de bunătatea ce o emana.

Ori de câte ori gândul nostru îl regăsește pe Preasfinția Sa Vasile Hossu, încercăm aceeași uimire: în cei șapte ani de episcopat, în condiții potrivnice Bisericii noastre Greco-Catolice - Revoluția din 1989 i-a dat libertate, nu și bunurile confiscate - Preasfinția Sa a fost un mare Episcop, deși, prin temperament, contrazicea ideea obișnuită de „luptător”, fiind de o blândețe și bunătate rar întâlnite.

Pentru Dieceza Greco-Catolică de Oradea este un REÎNTEMEIETOR.

Imediat ce a fost numit Episcop, a creat pliante despre Biserica noastră, pe care le-a răspândit în Italia. Încerc să reconstitui mesajul, reușesc doar aproximativ: „SUNTEM ACUM IEȘIȚI DIN CATACOMBE, SUNTEM SĂRACI ȘI SINGURI”...

Sărăcia amintită de Preasfinția Sa atrăgea atenția la nevoia de dreptate - Sfintele noastre Liturghii se celebrau sub cerul lui Dumnezeu, în arșiță sau ger, nefiindu-ne înapoiat nimic din tot ce a fost confiscat în 1948 și împărțit între stat și Biserica Ortodoxă, inclusiv bisericile. Poate se referea și la sufletul uman „despuiat și infirm”, incapabil, după anii de ateism, să fie cu adevărat creștin.

Credem că mesajul a avut ecoul așteptat de Preasfinția Sa, ceea ce știm noi este că surorile italiene din Ordinul

„Misionarele Patimii lui Isus” au venit la Oradea în urma acestui pliant.

Puținele cuvinte ale pliantului cuprindeau realitate trăită atunci de noi.

De la această realitate: „SUNTEM ACUM IEȘIȚI DIN CATACOMBE, SUNTEM SĂRACI ȘI SINGURI”, și-a început episcopatul Preasfinția Sa. Simțim că această nemeritată și nedreaptă „singurătate” în care a fost pusă Biserica noastră a fost una din cele mai dureroase părți ale tragediei declanșată în 1948.

Au răspuns chemării laici francezi, care au venit din țara lor, au venit de departe, ca să nu mai fim „singuri...”. Timp de aproape zece ani au predate limba franceză, gratuit, la „Seminarul” reînființat și la „Liceul Greco-Catolic” care a fost deschis.

În predicile de atunci Preasfinția Sa compara timpul nostru cu o furtună distrugătoare care împrăștie oile Păstorului, pustiește viața, dar odată trecută furtuna, toate revin la firescul lor. Nu-l speria „pustiul” din jur, se dăruia cu totul rezidirii credinței și a Bisericii și, în șapte ani, a reorganizat Episcopia și Eparhia, a reînființat parohii, a ridicat Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, a readus „Ordinul Franciscanilor Minori Conventuali” și „Congregația Oblatelor Asumpționiste”, a adus și alte Ordine și Congregații, cum sunt „Congregația Fiilor Divinei Providențe - Don Orione”,

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

„Congregația Maicii Domnului” și Congregația „Frații Școlilor Creștine”. A reînființat „Reuniunea Mariană” și a desfășurat un apostolat intens pentru renașterea vieții spirituale. Cu binecuvântarea Preasfinției Sale, au apărut revistele „Vestitorul”, oficiosul Episcopiei, și „Calea desăvârșirii”, pentru elevi și tineri.

Tot în acel timp a redobândit complexul de clădiri al „Academiei Teologice” și a putut reînființa „Seminarul”, a obținut și clădirea fostei „Școli Normale Greco-Catolice” pentru noul liceu pe care l-a deschis - Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”.

Priviți Episcopii din Biserica Catolică, se observă o particularitate: indiferent de timpul lor istoric, „alcătuiesc un singur gând, o singură voință, ceea ce unul începe, ceilalți împlinesc, continuă”, particularitate afirmată și de Școala Ardeleană.

În șirul neîntrerupt al Episcopilor noștri greco-catolici, un timp este al P.S.S. Vasile Hossu. Preasfinția Sa știa că nu va reuși să realizeze întregul plan de rezidire a tot ce a fost distrus - îi erau în gând anii și fragilitatea inimii -, dar ne liniștea amintindu-ne că va avea un continuator care va înfăptui împlinirea.

Pentru a-l cunoaște mai bine, să-i urmărim cursul vieții: s-a născut la 17 mai 1919, la Carei, într-o familie cu multă credință. A urmat Liceul „E. Gojdu” și „Academia Teologică Greco-Catolică” din Oradea. La 4

februarie 1945 a fost hirotonit preot, prin punerea mâinilor P.S.S. Ioan Suciu. Momentul sfânt a avut loc în Catedrala „Sf. Nicolae” din Oradea.

Episcopia l-a numit, pentru început, preot-profesor de religie la Șimleu Silvaniei, apoi la Oradea. Suprimarea Bisericii Greco-Catolice i-a schimbat însă viața: a fost dat afară din învățământ și a devenit ceea ce a trebuit să fie în acel timp: preot greco-catolic în clandestinitate.

În 1952 a fost arestat și condamnat la 10 ani de închisoare pentru apostolatul desfășurat în Biserica interzisă, dar, după doi ani, a fost eliberat. A urmat Facultatea de Litere, în 1956 și-a luat licența și a reintrat în învățământ ca profesor de limba română, dar numai în mediul rural - până la pensionare, la Școala Generală din Traniș, pe Valea Drăganului.

Elevii și părinții l-au îndrăgit, unora le-a fost părinte spiritual. Odată pensionat, a revenit la Oradea, unde Canonicele Coriolan Tămâian, Ordinarius diecezan, după sfârșitul Episcopului Iuliu Hirțea, în 1978, îi cere Părintelui să preia conducerea clandestină a Diecezei Unite de Oradea.

Nu-l cunoșteam, dar, ori de câte ori îl întâlneam pe stradă alături de Canonicele Tămâian, ne atrăgea atenția deosebită sa distincție.

L-am cunoscut ceva mai târziu, în 1988, când nepoțelele noastre gemene au început pregătirea pentru

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

Prima Împărtășanie. Cateheza se făcea la Biserica „Sfânta Maria”, Biserica capucinilor dată nouă, greco-catolicilor, de Episcopia Romano-Catolică. Sf. Liturghii se celebrau în limba română, în ritul latin, iar preotul care pregătea grupul de copii era chiar viitorul nostru Episcop Vasile Hossu.

La 3 martie 1990, Papa Ioan Paul al II-lea îl numește Episcop, iar la 27 mai 1990 a avut loc consacrarea solemnă împreună cu P.S.S. Lucian Mureșan, celebrată de IPS. Alexandru Todea, de Episcopul Guido del Mestri, reprezentantul Sfântului Scaun, și de PSS.Ioan Ploscaru. Solemnitatea a fost sub cupola cerului, într-un parc din Baia Mare, Biserica Ortodoxă refuzând să înapoieze Catedrala Greco-Catolică.

Cei care am luat parte la consacrarea de Episcop a P.S.S.Vasile Hossu nu am simțit oboseala zilei, dorul de Sfânta noastră Liturghie, de preoții noștri și în veșminte sărbătorești era foarte puternic, nu l-a putut potoli cele câteva luni de libertate a Bisericii, am simțit numai bucuria. Orele multe de la plecarea din Oradea și-au lăsat urmele doar pe buchetele de flori din mâinile nepoțelilor. Dar Preasfinția Sa le-a primit cu bucurie, plin de grijă părintească pentru fete, pentru oboseala lor.

Timpul care a urmat ne-a adus familia în apropierea Preasfinției Sale: rugăciunea în Capela deschisă

în clădirea Liceului Pedagogic „Iosif Vulcan”, clădire ridicată de Episcopia Greco-Catolică de Oradea, reînființarea „Reuniunii Mariane”, pentru care Preasfinția Sa a ales patroni spirituali pe Episcopii care l-au format: Valeriu Traian Frențiu și Ioan Suciuc, și deschiderea „Liceului Greco-Catolic”.

Preasfinției Sale îi plăcea să fie cu persoane de aceeași credință, încrederea îl făcea să-și deschidă sufletul și să povestească întâmplări din viață. Așa am aflat cât de mult îi datora mamei sale, ființa care i-a sădit în suflet credința. Era profund legat sufletește de PSS Ioan Suciuc, model de preot, model de sfințenie. A dorit să realizeze un film despre Episcopul Martir și mi-a încredințat mie această datorie, a insistat, m-a făcut să-i promit. Nu mi-am ținut cuvântul, la puțin timp după promisiunea făcută, Preasfinția Sa s-a sfârșit. Știam că pune preț deosebit pe mijloacele moderne de apostolat și așa fi dorit să-i împlinesc dorința.

Tot de la Preasfinția Sa am aflat despre momentele de primejdie prin care a trecut, cum a fost alunecarea de pământ peste casa sa de la Traniș și miracolul salvării, despre suferințele din închisoare.

Era însuflețit de a repune Biserica Greco-Catolică în drepturile ei și de a face bine. Și toate acestea prin acțiuni chibzuite, bine gândite, cu

(continuare în pag. 12)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

„Chânes et terreur”

**- Un eveque dans les geoles communistes -
Mgr. Ioan Ploscaru**

Chaque matin, apres les prieres habituelles, je cherchais un vers nouveau. Je m’employais a lui trouver une rime adequate, une action pour completer le sujet, une image a faconner. Il me fallait mettre a contribution memoire et sentiments. Il ne pouvait etre question du moindre bout de papier ni de crayon, cela se serait traduit par des semaines de cachot les pieds dans l’eau, dans la „noire”. Mais ma memoire „en lambeaux” reunit et conserva des vers que je me repetais a peu pres tous les apres-midis.

Je ne pensais pas alors retrouver la liberte un jour ni pouvoir les copier sur un chaiser; je ne les avais pas composes afin que d’autres les lisent. Je les avais sulement offerts au Sauveur et a Sa Mere Immaculee.

Ces vers etaient un soupir, un cri, une invocation ou un acte d’adoration envers Dieu! Je m’etais trouve une occupation. J’etais heureux et apaise. Je parlais avec le ciel et la nature, meme si je ne les voyais pas. Au debut je meditai sur les mysteres de la foi en vivant des instants merveilleux. Je n’etais plus seul...

(a suivre)

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

„Lanțuri și teroare”

- Un Episcop în închisorile comuniste -

Episcop Ioan Ploscaru

Găsisem o metodă de a fi tot timpul ocupat, uitând de starea mizerabilă în care mă aflam. În fiecare dimineață, după rugăciunile obișnuite, încercam câte un vers. Eram preocupat să găsesc o rimă potrivită, o acțiune de completare a subiectului, să modelez o imagine. Trebuia să-mi pun la contribuție și memoria și sentimentul. Nici nu putea fi vorba de o bucățică de hârtie sau de un vârf de creion; ar fi însemnat săptămâni de carceră cu apă pe jos, la „neagra”. Dar memoria - „zdreanță” - a cules și a imprimat versuri pe care apoi le repetam aproape zilnic în fiecare după-masă.

Atunci nu credeam că voi mai fi liber și că le voi putea copia într-un caiet; nu le-am făcut pentru a fi citite și de alții. Le-am închinat numai lui Isus Mântuitorul și Preasfintei Sale Mame.

Aceste versuri erau un suspin, o strigare, o invocare sau un act de adorare închinat lui Dumnezeu! Mi-am găsit ocupația. Eram fericit și liniștit. Conversam cu Cerul, cu natura, chiar dacă nu o vedeam. La început, meditam misterele credinței, trăind clipe minunate. Nu mai eram singur...

(va urma)

Traducere **Ligia Domuța**

(urmare din pag. 9)

spirit de continuitate.

Multe le-ar fi dorit altfel, dar lua în considerare timpul și căuta cea mai potrivită modalitate. La reînființarea „Reuniunii Mariane”, căutându-i un nume, a stat un timp pe gânduri, cu stiloul în mână. Ar fi dorit să o numească „Imaculata Concepere”, potrivit tradiției din Dieceză, dar s-a hotărât pentru „Neprihănită Zămislire”, fiindu-i teamă că prima denumire nu va fi înțeleasă astăzi.

Cunoscându-i pe Episcopii Martiri, cu ușurință ne dădeam seama ce a deprins de la fiecare. De la IPS. Valeriu Traian Frențiu, conștient sau nu, avea profunzimea celebrării Sf. Liturghii, de la PSS. Ioan Suciu, grija pentru lucrul bine făcut.

Preasfinția Sa ne povestea că Episcopul Ioan Suciu refuza să accepte în almanahurile pe care le edita imagini care nu erau perfecte, le înapoia Tipografiei de trei sau chiar de patru ori și nu-și dădea semnătura decât atunci când calitatea nu putea fi pusă în discuție. La reînființarea „Reuniunii Mariane”, Episcopul Hossu ne-a cerut să lucrăm evidențele cu șabloane, scrisul nostru nefiind estetic și trebuia să fim atenți cu ce lăsăm în urma noastră.

Dotat cu inteligență, intervenea cu replici spontane, cu umor care crea buna dispoziție și seninătate.

Sensibilitatea sufletească i-a fost adesea rănită de timpuri și de oameni. În clădirea fostei „Școli

Normale Greco-Catolice”, proprietate a Episcopiei Greco-Catolice, la deschiderea Capelei, Episcopului Vasile Hossu i s-a dat doar camera portarului!!!

Când inima a obosit, Dumnezeu a avut grijă să-i aducă continuatorul așteptat, pe PSS Virgil Bercea, care i-a fost sprijin și, cu forța tinereții și spiritualitatea IPS. Alexandru Todea, a făcut ca drumul împlinirilor în Eparhia noastră să nu cunoscă întreruperi, să nu aibă popasuri.

La Centenarul nașterii PSS Vasile Hossu, amintirea îl readuce între noi, cu întegul lui suflet, cu credința și bunătatea sa. Cu timpul de atunci, când abia „eram ieșiți din catacombe, eram săraci și singuri”. Și Dumnezeu l-a ales să-i fie Episcop.

Și tot Dumnezeu a dorit ca în apropierea beatificării Episcopilor noștri Martiri să ne fie mai aproape de suflet imaginea sa. Ca să nu uităm că, un timp scurt, a cunoscut, pentru credința catolică, întunecimea închisorilor, la fel ca Episcopii săi: Valeriu Traian Frențiu și Ioan Suciu, apoi, preot în clandestinitate și mai târziu Episcop, a fost urmașul acestor Sfinți Martiri.

Ne plecăm genunchii ca să-i aducem PSS. Vasile Hossu omagiul nostru picurat cu lacrimi și învăluit în rugăciune: Doamne, primește-l pe Episcopul nostru între Sfinții Tăi!

Otilia BĂLAȘ

Un "sfânt" printre noi...

L-am cunoscut pe P.S.S. Vasile Hossu imediat după Revoluția din 1989, când credincioșii greco-catolici ne-am unit în jurul Preasfinției Sale pentru a vedea cum am putea ajuta Biserica noastră, recent pusă în libertate. Toți eram impresionați de personalitatea Păstorului nostru, cu figura impunătoare care iradia dragostea pentru oameni.

Era întotdeauna zâmbitor și ușa lui era deschisă pentru oricine avea nevoie de ajutor, de un sfat, de o vorbă bună.

Părintele Iosif Balint, de pie memorie, paroh al Parohiei Greco-Catolice I din Oradea, care i-a fost alături, mi-a povestit că se întâmpla uneori, seara, să bată la ușa Episcopului vreun copil sărac și nu pleca niciodată cu mâna goală. - „Dar era cina Preasfinției Voastre!”, a exclamat Părintele odată. - „Eu pot să rabd, nu e prima dată când mi se întâmplă, a replicat Episcopul, dar copiii nu ar trebui să știe ce e foamea”.

Un moment important, la care am avut plăcerea să asist, a fost sosirea din Germania a doamnelor Peus, Anne-Marie și Gabrielle, care se întorceau de la o conferință a profesorilor catolici din Cluj și s-au oprit la Oradea să viziteze Liceul Greco-Catolic. Cunoscându-le, le-am prezentat Preasfinției Sale. Figura luminoasă, amabilitatea și ținuta Episcopului le-a impresionat și le-a cucerit.

Doamnelor Peus au dorit să cunoască greutățile Diecezei și au rămas neplăcut surprinse că nu aveam biserici în Oradea și în Dieceză, nefiindu-ne retrocedate bunurile confiscate.

Preasfinția Sa începuse, în cartierul Rogerius, lucrările pentru ridicarea Bisericii „Adormirea Maicii Domnului”,

după un proiect canadian și cu un prim ajutor oferit de Biserica Catolică din Canada. Costurile mari întârziu însă construcția. Episcopul, însoțit de consilierul G.Nicoară, a arătat Doamnelor Peus șantierul. Reîntoarse în Germania, cele două doamne Peus au trimis cu regularitate sume importante pentru continuarea și finalizarea Bisericii.

Nu a fost singurul ajutor obținut de Episcopul Vasile Hossu, ca prin miracol, ajutoarele au continuat: țiglele pentru acoperiș au fost donate de către Episcopul greco-catolic din Nyiregyhaza (Ungaria). Și nu trebuie uitat puținul dăruit de credincioșii Preasfinției Sale, și nici efortul preoților și al laicilor ca Biserica să fie terminată în doi ani (1992-1994). Din 9 august 2018, Biserica a fost ridicată de P.S.S. Virgil Bercea la rangul de Sanctuar Marian.

Doamnelor Peus au mai revenit la Oradea, au vizitat Biserica și au fost fericite văzând mulțimea de credincioși și viața spirituală bogată care se datorează conducerii Ordinului Franciscan.

Înzestrat de Dumnezeu cu multe daruri, P.S.S. Vasile Hossu a uimit, a emoționat și a trezit admirația credincioșilor și a tuturor celor care l-au cunoscut.

Când, după „plecarea” neașteptată dintre noi a Preasfinției Sale, Eminența Sa Cardinal Lucian Mureșan a venit la Oradea, în cuvântul său din Catedrala „Sf. Nicolae”, a evocat figura Episcopului nostru amintind imaginea unui sfânt: „Orădenii spun că numai Dumnezeu a fost mai bun decât Episcopul Vasile Hossu”.

Ligia Domuța

Maria, Mama speranței

Astăzi privim la Maria, Mama speranței. Maria a trecut prin mai multe nopți în drumul său de mamă. Încă de la prima apariție în istoria Evangheliilor, figura sa iese în relief ca și cum ar fi personajul unei drame. Nu era simplu să răspundă cu un “da” la invitația îngerului: și totuși, ea, femeie încă în floarea tinereții, răspunde cu curaj, cu toate că nu știa nimic despre destinul care o aștepta. Maria în acea clipă ne apare ca una din atâtea mame din lumea noastră, curajoase până la extrem când este vorba de a primi în sânul propriu istoria unui om nou care se naște.

Acel “da” este primul pas dintr-o lungă listă de ascultări - lungă listă de ascultări! - care vor însoți itinerarul său de mamă. Astfel Maria apare în Evangheliile ca o femeie tăcută, care adesea nu înțelege tot ceea ce se întâmplă în jurul ei, dar care meditează fiecare cuvânt și fiecare eveniment în inima sa.

În această dispoziție există un detaliu foarte frumos al psihologiei Mariei: nu este o femeie care se deprimă în fața incertitudinilor vieții, în special când nimic nu pare să meargă în direcția corectă. Nu este nici o femeie care protestează cu violență, care ocărăște împotriva destinului vieții care ne revelează adesea o față ostilă. În schimb este o femeie care ascultă: nu uitați că există mereu un mare raport între speranță și

ascultare, iar Maria este o femeie care ascultă. Maria primește existența așa cum ea ni se încredințează nouă, cu zilele sale fericite, dar și cu tragediile sale pe care n-am fi voit să le întâlnim niciodată. Până la noaptea supremă a Mariei, când Fiul său este pironit pe lemnul crucii.

Până în acea zi, Maria aproape că a dispărut din istoria Evangheliilor: scriitorii sacri lasă să se înțeleagă această lentă eclipsare a prezenței sale, rămânerea sa mută în fața misterului unui Fiu care ascultă de Tatăl. Însă Maria re apare chiar în momentul crucial: când bună parte dintre prieteni s-au evaporat din cauza fricii.

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Mamele nu trădează, și în acea clipă, la picioarele crucii, niciunul dintre noi nu poate spune care a fost pătimirea mai crudă: dacă aceea a unui om nevinovat care moare pe lemnul crucii, sau agonia unei mame care însoțește ultimele clipe ale vieții fiului său. Evangheliile sunt laconice, și extrem de discrete. Înregistrează cu un simplu verb prezența Mamei: ea “stătea” (In 19,25), ea stătea. Nu spun nimic despre reacția sa: dacă plângea, dacă nu plângea... nimic; nici măcar o trăsătură de pensulă pentru a descrie durerea sa: cu privire la aceste detalii avea să se concentreze după aceea imaginația poezilor și pictorilor dăruindu-ne imagini care au intrat în istoria artei și a literaturii. Însă Evangheliile spun numai: ea “stătea”. Stătea acolo, în cel mai urât moment, în cel mai crud moment, și suferea cu fiul.

“Stătea”. Maria “stătea”, pur și simplu era acolo. Iat-o din nou, tânăra femeie din Nazaret, de acum cu părul cărunt datorită trecerii anilor, iarăși în confruntare cu un Dumnezeu pe care trebuie doar să-l îmbrățișeze, și cu o viață care a ajuns în pragul întunericului cel mai dens. Maria “stătea” în întunericul cel mai dens, dar “stătea”. Nu a plecat. Maria este acolo, prezentă cu fidelitate, de fiecare dată când trebuie să țină o lumânare aprinsă într-un loc de negură și de ceață. Ea nici nu cunoaște destinul de înviere pe care Fiul său îl deschidea în acea clipă pentru noi toți oamenii:

este acolo din fidelitate față de planul lui Dumnezeu a cărui slujitoare s-a proclamat în prima zi a chemării sale, dar și din cauza instinctului său de mamă care pur și simplu suferă, ori de câte ori există un fiu care trece printr-o pătimire. Suferințele mamelor: noi toți am cunoscut femei puternice, care au înfruntat atâtea suferințe ale copiilor! O vom regăsi în prima zi a Bisericii, pe ea, mamă a speranței, în mijlocul acelei comunități de discipoli așa de fragile: unul renegase, mulți fugiseră, tuturor le-a fost frică (cf. Fap 1,14). Dar ea pur și simplu stătea acolo, în cel mai normal dintre moduri, ca și cum ar fi un lucru complet natural: în prima Biserică învăluită de lumina Invierii, dar și de temerile primilor pași pe care trebuia să-i facă în lume.

Pentru aceasta noi toți o iubim ca Mamă. Nu suntem orfani: avem o Mamă în Cer, care este Sfânta Mamă a lui Dumnezeu. Pentru că ne învață virtutea așteptării, chiar și atunci când totul apare lipsit de sens: ea mereu încrezătoare în misterul lui Dumnezeu, chiar și atunci când El pare să se eclipseze din vina răului din lume. Fie ca în momentele de dificultate, Maria, Mama pe care Isus ne-a dăruit-o nouă tuturor, să poată susține mereu pașii noștri, să poată spune mereu inimii noastre: “Ridică-te! Privește înainte, privește orizontul”, pentru că ea este Mama speranței.

Pr. Traian DOBRATĂ

MARIA, sau despre Frumusețea IUBIRII

Este luna Mai, săptămâna luminată, Sărbătoarea Îndurării Divine, Duminica Tomii, Paștele celor plecați... o zi de primăvară cu un pic de soare, un pic de ploaie, dar multă frumusețe peste tot. Natura abundă de nuanțe de verde, ne adie cu parfum de flori și inimile noastre se știu „în sărbătoare”, acum după Înviere. Frumusețea, bucuria inimii ne vine firesc din starea de har. E luna Mariei, cea Plină de Har, care a triumfat îndurând Calvarul alături de Fiul său, cea atât de frumoasă prin IUBIREA Sa, cea care ne este MAMĂ și ne cheamă să O urmăm, să-i semănăm în frumusețe.

Spiritul Iubirii Lui Dumnezeu, darul darurilor, frumusețea deplină ce mereu încântă, ne îndrumă Mama noastră Cerească cum îl putem dobândi pentru a ne simți împliniți , pentru a fi fericiți așa precum am fost meniți să fim . Este suficient să-L urmăm pe Isus pe cale vieții, si să împlinim ceea ce El ne cere: IUBIRE ! Să fim acei copii ascultători ai Mariei, apostolii iubirii Sale, așa precum ne cere și în acest recent mesaj la Medjugorje: „Dragi copii, cu iubire maternă vă chem să răspundeți marii iubiri a Fiului meu cu inimile curate, deschise, cu încredere deplină. Eu cunosc măreția acestei iubiri, Eu L-am purtat în mine, Oaspete al Inimii, Lumină și Iubire a lumii. Copiii mei, chemarea ce v-o pot adresa este ea

însăși un semn al iubirii și bunătății Tatălui Ceresc, un zâmbet larg plin de iubirea Fiului meu, o chemare la viața veșnică. Din iubire sângele Fiului meu s-a vărsat pentru voi. Acel Sânge prețios este pentru mântuirea voastră, pentru viața veșnică. Tatăl Ceresc l-a creat pe om pentru FERICIRE. Nu este posibil ca voi, care cunoașteți iubirea Fiului meu și care-L urmați, să muriți! Viața a triumfat. Fiul meu este viu. Așadar copiii mei, apostolii ai iubirii mele, fie ca rugăciunea să vă călăuzească pe drum, să vă aducă mijloacele prin care să răspândiți iubirea Fiului meu- rugăciunea în forma ei cea mai înflăcărată. Copiii mei, chiar atunci când vă străduiți să trăiți cuvintele Lui Dumnezeu, vă rugați. Când îi iubiți pe cei pe care îi întâlniți, voi răspândiți Iubirea Fiului meu. Iubirea este cea care deschide porțile Raiului. Copiii mei, eu de la început m-am rugat pentru Biserică. Așadar, vă chem și pe voi, apostolii ai iubirii mele, să vă rugați pentru Biserică și pentru slujitorii săi- pentru cei pe care Fiul meu i-a chemat. Vă mulțumesc.” (Mesajul Mariei la Medjugorje din 2 mai, 2019)

Să ne bucurăm așadar și precum ne spune Mama, să fim „bucuria lui Isus înviat.

Să dăm mărturie și să fim mândri că am înviat în EL” .

Maria-Mirela FILIMON

Martirul

Episcop Iuliu Hirțea

Ajuns-am de-acum,
La capăt de drum,
Cu trupul meu slab;
 Deschise țării,
 Sub bolți de vecii
 Mă cheamă degrab.

Văd rariști de Rai
Ce-ntrec gând și grai
De trudnice minți;
 Îl văd pe CEL SFÂNT
 În slavă și cânt,
 Domnind peste ginți.

Azi, marele Crez
Cu vrednic Botez
De sânge-l sfințesc;
 Pe-al CRUCII Altar,
 Viața în dar
 Cu drag mi-o jertfesc.

MĂICUȚĂ și STEA,
Cobori de mă ia
La FIUL DIVIN;
 Îndreaptă spre Cer
 Pe toți care pier
 În lumea de chin.

...De după zări,
Răzbat chemări.
 „Iată-mă vin”,
 Răspunde lin
 Un glas stins;

Peste plângeri
Se-aud Îngeri
 Cântând senin:
 „AMIN! AMIN!
 A ÎNVINS!”

Cuvântul Papilor despre Martiriul Bisericii Greco-Catolice

Scrisoarea apostolică a Papei Pius al XII-lea, „Veritatem facientes” (fragmente)

„Vă asigurăm că noi luăm parte la necazurile și suferințele voastre și că înălțăm pentru voi către Dumnezeu Tatăl îndurător, rugăciunile noastre, la care se unesc cele ale întregii lumi catolice”.

„Avem încredere că aceste încurajări și aceste mărturii ale iubirii noastre fierbinți vor ajunge la cunoștința voastră și că prin ele veți primi puterea mântuitoare și ajutorul supranatural, ca să puteți continua să dați dovadă de neînfricată tărie care vă caracterizează. Pentru a obține aceste daruri cerești și pentru a da mărturie, vă acordăm tuturor, în iubire cu Domnul, venerabili frați și iubiți fii, binecuvântarea noastră apostolică de iubirea noastră părintească.

Roma, „Sf. Petru”, 27 martie 1952, anul al paisprezecelea al pontificatului Nostru”.

Rugăciunea Papei Pius al XII-lea pentru Biserica Română Unită cu Roma

O, Doamne Isus, regele martirilor, mângâietorul suferinței,

sprijinul celor care suferă pentru dragostea Ta și pentru fidelitatea lor față de Mireasa Ta, Biserica Sfântă, ascultă rugăciunile noastre pline de frică pentru frații noștri din „Biserica Tăcerii”. Ei nu vor eșua niciodată în luptă și nici nu se vor rătăci în credință.

Pentru cei care trebuie să îndure chinuri, violență, foame și oboseală, să fii întărire în încercări, și celor care vor îndura până la sfârșit, dă-le siguranța făgăduințelor Tale.

Pentru cei care sunt supuși unor constrângeri morale, fii Lumina care le luminează mintea ca să vadă în mod clar calea dreaptă a adevărului și să aibă forța care să le susțină voința.

Pe cei slabi în credință ajută-i să primească frecvent Sfânta Cuminecătură ca să se întărească. Vindecă sufletele și le dă bucurie și pace. Amin.

În timpul Papei Paul al VI-lea, la Conciliul Vatican II, s-a celebrat o Sf. Liturghie în ritul greco-catolic român pentru Biserica Greco-Catolică persecutată în România. La Altar, au celebrat cinci preoți greco-catolici români din străinătate, reprezentând cele cinci Dieceze suprimate în țară. Cei aproape 3.000 de Părinți conciliari s-au rugat pentru Biserica

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

noastră și pentru Episcopii, frații lor din închisori.

Episcopul din exil, Vasile Cristea a spus: „*Noi avem toată nădejdea că va veni vremea când în Sinaxarul Bisericii Universale și în mod particular în Sinaxarul Bisericii Greco-Catolice din România, vor apărea și cei șase Ierarhi ai Bisericii Unite: Valeriu Traian Frențiu al Orăzii, Vasile Aftenie, Vicarul Bucureștiului, Ioan Bălan al Lugojului, Ioan Suciu al Blajului, Alexandru Rusu de la Baia Mare și Tit Liviu Chinezu, Beniaminul Episcop, despre care numai anul trecut am aflat că a fost consacrat Episcop și a murit pentru credință. Și cei împreună cu dânșii: preoții și credincioșii lor, care au suferit batjocuri, umiliri, prigoană, închisori și moarte pentru numele lui Cristos (...). Și împreună cu toți sfinții Bisericii Universale, ei vor fi lăudați și preamăriți de toți creștinii de la Răsărit și până la Apus, pentru că numele lor s-a preamărit între neamuri și privesc s-au făcut lumii întregi*”.

În Vinerea Mare din anul 1964, la Calea Crucii de la Colosseum, Papa Paul al VI-lea s-a rugat pentru „Biserica Tăcerii”, Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. În cuvântul său, Papa a spus: „*Biserica Tăcerii*” e încă Biserică

chinuită; Biserică ce suferă... Isus ar putea întreba pe modernii și abili prigonitori: Pentru ce mă prigonești?”

Papa Paul al VI-lea nu a obosit să ceară libertate pentru Biserica Greco-Catolică din România, i-a cerut și lui N. Ceaușescu, la audiența care i-a acordat-o în anul 1973, dar fără rezultat.

La Jubileul Anului 2000, evocând martirii secolului al XX-lea, Papa Ioan Paul al II-lea a amintit Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și pe Episcopii ei martirizați. În tăcerea încărcată de lacrimi a celor prezenți s-a auzit rostit numele P.S.S. Ioan Suciu.

La vizita făcută în România în urmă cu douăzeci de ani, în predica rostită la Sf. Liturghie bizantină din Catedrala „Sf. Iosif” din București, Papa a spus: „*Astăzi sunt aici pentru a vă aduce omagiu vouă, fii ai Bisericii Greco-Catolice, care mărturisiți de trei secole, prin sacrificii uneori nemaiauzite, credința voastră în unitate.*”

Vin acum la voi pentru a da glas recunoștinței Bisericii Catolice și nu doar a ei: întregului univers creștin, tuturor oamenilor de bine voi le-ați oferit mărturia adevărului care îi va face liberi”.

Imn dedicat episcopilor greco-catolici martiri

1. S-au născut pe-aceste plaiuri, au păzit ce-i românesc,
Preoți sfinți cu drag de țară, cu glas dulce-ardelenesc;
Au iubit Cetatea Romei, s-au rugat în graiul lor,
Cu Rozarul Maicii Sfinte au unit acest popor.

REFREN:

Sfinții mei din catedrale, cu inel arhieresc,
O coroană de lumină ați primit ca dar ceresc.
Am păstrat credința noastră și în veci n-o voi lăsa,
A fost toată viața voastră, este toată viața mea!

2. Într-o noapte-n mare taină spre Calvar pe toți i-au dus,
Stele-n cer dau mărturie că mergeau după Isus;
Și-au murit bătute și-n chinuri, umiliți și-nfomețați,
Cu durere mare-n suflet că de frați au fost trădați.

3. Ce iubire fără seamăn! Câtă jertfă! Cât prinos!
Câte cruci pe ziduri scrise! Câte – altare cu Cristos!
N-au fost niciodată singuri, a stat Domnul lângă toți
Și în sfinte catedrale și în temnițe cu hoți.

4. Șapte sfinți, martiri episcopi, cu iubire au sădit,
În grădina Maicii Sfinte, boabe care au rodit;
Rod bogat adună Domnul în mănunchi la Liturghii,
Din Biserica Unită ce în veci va dăinui.

CODA:

Sunt catolic și credința eu pe veci o voi păstra,
A fost toată viața voastră, este toată viața mea.

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)